

Opublikowane na: Mława (mlawa.pl)

Autor: Krzysztof Napierski

Mława: Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej

Publikowane od

27.05.2022 12:00:10

Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej zostało założone 2 grudnia 1929 roku jako Muzeum Regionalne. Składa się wówczas z pięciu działów: etnograficznego, historycznego, archeologicznego, numizmatycznego i przyrodniczego. Placówka funkcjonowała do 1939 roku. Wówczas władze okupacyjne skonfiskowały zbiory i wywiozły je do Królewca. Ocalało tylko bóstwo z Młocina. Po wojnie

1963 roku muzeum zostało ponownie otwarte z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Mazurskiej. Otrzymało obecną nazwę Muzeum Ziemi Zawkrzeskiej. Obecnie posiada w swoich zbiorach ok. 17000 obiektów muzealnych. Człony z nich można oglądać na wystawach stałych. Placówka organizuje również koncerty i inne wydarzenia o charakterze kulturalnym.

Muzeum Ziemi Zawkrzeskiej powstało w 1926 roku jako Muzeum Regionalne. Jego podwaliny dała Wystawa Mazurska, zorganizowana między innymi przez dyrektora Państwowego Seminarium Nauczycielskiego Mazurskiego im. hetmana Stanisława Łokiewskiego – Karola Benschela, nauczyciela rysunków – Adama Borkowskiego i jego uczniów z tego seminarium, redaktorkę Gazety Mazurskiej – Emilii Sukertowej w 1926 roku. Wystawa obejmowała 4 działy:

zabytki archeologiczne Ziemi Zawkrzeskiej – urny, broń, ozdoby przedhistoryczne; sztuka ludowa Mazurów – budownictwo drewniane, rzeźba, sprzęt domowy, zdobnictwo, ceramika dawna i współczesna, kilimiarstwo i hafciarstwo, przemysł domowy; praktyczne zastosowanie mazurskiej sztuki ludowej w szkole i w domu; fauna i flora Ziemi Zawkrzeskiej.

Ekspozycja trwa od 20 do 26 czerwca. Patronat nad nią objęła Rada Miejska miasta Mazury. Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem, w dniu inauguracji zwiedziło ją ok. 500 osób. Wspominali o niej dziennikarze gazet i czasopism ogólnokrajowych takich jak: Mazowsze Północne i Kujawy czy Kurier Warszawski.

Oficjalnie muzeum otworzono 2 grudnia 1929 roku w wybudowanym dla tej placówki budynku przy ulicy Ogrodowej, obecnie 3 Maja. Wiąkszą część materiału pochodziło z rozbiórki cerkwi, której budynek stał w parku miejskim. Władze miejskie wydały z tej okazji album, z którego sprzedaży dochód został przeznaczony na budowę gmachu. Muzeum składało się z 5 działów: archeologicznego, historycznego, numizmatycznego, przyrodniczego, etnograficznego.

W roku 1938 decyzją Zarządu Miejskiego muzeum zostało przeniesione do sali szkolnej Gminy Ewangelickiej mieszczącej się na ulicy Długiej. Władze zdecydowały, że przy ul. Ogrodowej założy Komunalną Kasę Oszczędności.

Podczas wojny, eksponaty zostały wywiezione do Królewca. Jedynym ocalonym eksponatem było bóstwo pogańskie, które zostało wykradzione podczas likwidacji muzeum. Później ukryty w podziemiach kościoła św. Trójcy. Zachował się również album ze zdjęciami wnętrza i zbiorów muzeum.

W 1963 mazurskie muzeum wznowiło swoją działalność pod nazwą Muzeum Ziemi Zawkrzeskiej. Inicjatorem tego wydarzenia było Towarzystwo Miłośników Ziemi Mazurskiej. Nazwa reaktywowanej placówki nawiązuje do regionu, czyli ziem pomiędzy górnym biegiem rzeki Orzyc, wzdłuż jej ujścia rzeki Wkry. W muzeum znajdowało się wówczas ok. 600 eksponatów, których prawie 150 było deponatami wypożyczonymi z muzeów warszawskich. Wszystkie zabytki będące własnością muzeum pochodziły z darów. Placówka była czynna tylko 4 razy w tygodniu po 2 godziny dziennie.

W dwóch salach znajdowała się galeria sztuki poświęcona Wojciechowi Piechowskiemu i jemu współczesnym malarzom. Przy pomocy Muzeum Wojska Polskiego zorganizowano wystawę powstania styczniowego i wojen światowych. Muzeum Etnograficzne pomogło urządzić wystawę etnograficzną.

Od 1 stycznia 1965 roku muzeum stało się placówką państwową i jako takie było podległe Muzeum Okręgowemu w Półocku. Rozpoczęto wówczas organizować wystawy czasowe, które na stałe weszły do programu oświatowego Muzeum Ziemi Zawkrzeskiej.

W drugiej połowie lat siedemdziesiątych rozpoczęła się remont budynku muzeum i biblioteki. Wówczas zostało dobudowane II piętro, powstał również magazyn o powierzchni 120 m².

Obecnie zbiory liczą prawie 17 000 zabytków i zbiorów specjalnych, związanych z prehistorią i historią Ziemi Zawkrzeskiej. Integralną częścią muzeum jest Sala Papińska.

Muzeum nieustannie poszerza swoją działalność, nawiązuje współpracę z innymi instytucjami kulturalnymi.

Adres źródłowy: <https://mlawa.pl/index.php/arttykul/mlawa-muzeum-ziemi-zawkrzeskiej>